

«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները	5
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	5
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	19
5. Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	20
6. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	21
7. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	23
8. Այլ ակտիվներ	24
9. Բանկերից ստացված վարկեր	24
10. Այլ փոխառություններ	25
11. Հարկում	25
12. Այլ պարտավորություններ	26
13. Կապիտալ	26
14. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	26
15. Չուտ տոկոսային եկամուտ	28
16. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	28
17. Այլ գործառնական եկամուտ	28
18. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	29
19. Այլ գործառնական ծախսեր	29
20. Ռիսկերի կառավարում	29
21. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում	36
22. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	39
23. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	39
24. Ֆինանսավորման գործունեությունից բխող պարտավորությունների փոփոխություններ	40
25. Կապիտալի համարժեքություն	41

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետիրոջը և Տնօրենների Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱԳԲԱ Լիզինգ» վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի կանոնագրքի* (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրք), և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԻ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և Տնօրենների Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Տնօրենների Խորհուրդը պատասխանատու է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:

Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ

- ▶ ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար.
- ▶ գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամուտությունը.
- ▶ եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության գործունեության անընդհատության դադարեցմանը.
- ▶ գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը.

Տնօրենների խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» փակ բաժնետիրական ընկերություն

ՀՀ, ք. Երևան

Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

Գլխավոր տնօրեն՝ Ա. Սարգսյան՝
Ի դեմս լիազորված անձ Է. Հայրապետյանի
(գործող 2016թ. օգոստոսի 1-ին տրված լիազորագրի հիման վրա)

9 ապրիլի, 2018թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		934,209	183,310
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	5	746,219	3,388,390
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6	12,884,745	9,908,575
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	7	337,116	344,600
Այլ ակտիվներ	8	1,112,373	867,208
		<u>16,014,662</u>	<u>14,692,083</u>
Ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Բանկերից ստացված վարկեր	9	3,847,674	1,958,672
Այլ փոխառություններ	10	7,804,956	8,616,385
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		24,023	54,595
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	22,551	55,579
Այլ պարտավորություններ	12	672,053	537,246
		<u>12,371,257</u>	<u>11,222,477</u>
Կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	13	1,175,215	1,175,215
Զբաղիչված շահույթ		2,468,190	2,294,391
		<u>3,643,405</u>	<u>3,469,606</u>
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		<u>16,014,662</u>	<u>14,692,083</u>

Ստորագրվել և վավերացվել է Կազմակերպության ղեկավարության կողմից 2018թ. ապրիլի 9-ին՝

Արսեն Բազիկյան
Գլխավոր տնօրեն

Թաթուլ Թամրազյան
Գլխավոր հաշվապահ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	Ծան.	2017թ.	2016թ.
Տոկոսային եկամուտ	15	1,287,849	1,203,737
Տոկոսային ծախս	15	(634,566)	(571,190)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		653,283	632,547
Արժեզրկման գծով պահուստի (ձևավորման գծով ծախս)/ հակադարձումից օգուտ	6	(200,260)	63,913
Չուտ տոկոսային եկամուտ արժեզրկման պահուստից հետո		453,023	696,460
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	16	251,039	145,514
Միջնորդավճարների գծով ծախս		(46,290)	(30,371)
Չուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից		(14,149)	(17,520)
Այլ գործառնական եկամուտ	17	47,963	72,111
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(253,000)	(234,977)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	18	(77,148)	(90,821)
Այլ գործառնական ծախսեր	19	(111,830)	(140,200)
Շահույթ մինչև շահութահարկ		249,608	400,196
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(75,809)	(100,924)
Հաշվետու տարվա շահույթ		173,799	299,272
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		173,799	299,272

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն**2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Զբաղիված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,175,215	1,995,119	3,170,334
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ			
Զաշվետու տարվա շահույթ	-	299,272	299,272
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	299,272	299,272
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,175,215	2,294,391	3,469,606
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,175,215	2,294,391	3,469,606
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ			
Զաշվետու տարվա շահույթ	-	173,799	173,799
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	173,799	173,799
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,175,215	2,468,190	3,643,405

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն**2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	2017թ.	2016թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	1,111,702	1,176,356
Վճարված տոկոսներ	(590,152)	(559,801)
Ստացված միջնորդավճարներ	251,039	145,514
Վճարված միջնորդավճարներ	(46,290)	(30,371)
Չուտ վճարումներ փոխարժեքային տարբերություններից	(14,149)	(17,520)
Վճարումներ այլ գործառնական ծախսերի գծով	(36,552)	(105,996)
Աշխատակազմին վճարված գումարներ	(246,826)	(233,464)
Վճարված այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(67,001)	(58,132)
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/սվազում</i>		
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	2,659,137	(1,479,325)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(2,551,420)	(217,057)
Այլ ակտիվներ	(528,142)	(143,629)
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(սվազում)</i>		
Այլ պարտավորություններ	119,368	300,750
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված/ (օգտագործված) գործառնական գործունեությունից մինչև շահույթահարկը	60,714	(1,222,675)
Վճարված շահույթահարկ	(139,409)	(13,159)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում	(78,695)	(1,235,834)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռք բերում	(20,922)	(24,572)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում	(20,922)	(24,572)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Բանկերից ստացված վարկեր	3,309,035	957,768
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	(1,493,718)	-
Ստացված այլ փոխառություններ	4,117,336	1,673,550
Ստացված այլ փոխառությունների մարում	(5,098,729)	(1,256,614)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից	833,924	1,374,704
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	16,592	9,825
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	750,899	124,123
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին	183,310	59,187
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջին	934,209	183,310

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ԱԳԲԱ Լիզինգ վարկային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ձևավորվել է 2003թ. -ի մարտի 30-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Ընկերությունն ունի վարկային կազմակերպության լիցենզիա:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը ֆինանսական վարձակալության գծով գործառնություններն են իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների հետ:

Ընկերության բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերության գրանցման իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փ. 10:

2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալ բաժնետերերն ունեն շրջանառվող բաժնետոմսերի 100%-ը.

Բաժնետեր	2017թ., %	2016թ., %
ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ ՓԲԸ	100	54
Կրեդիտ Ազրիկոլ Լիզինգ ընդ Ֆակտորինգ	-	38
Սամսոն Գիշյան	-	8
Ընդամենը	100	100

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

Ընդհանուր մաս

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ բացահայտվածի: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, բացառությամբ մեկ բաժնետոմսի գծով գումարների, և եթե այլ բան նշված չէ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Ընկերությունն առաջին անգամ կիրառել է ստանդարտներում որոշ փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2017 թ. -ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը դեռ ուժի մեջ չի մտել: Յուրաքանչյուր փոփոխության բնույթն ու ազդեցությունը նկարագրվում է ստորև.

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7-ում՝ «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն». բացահայտման նախաձեռնություն

Ըստ նոր պահանջների՝ ընկերությունները պետք է բացահայտեն տեղեկատվություն ֆինանսավորման գործունեության հետևանքով իրենց ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխությունների վերաբերյալ, ներառյալ փոփոխությունները ինչպես դրամական հոսքերից, այնպես էլ ոչ դրամական հոդվածներից (օր.՝ փոխարժեքային տարբերությունից օգուտներն ու վնասները): Ընկերությունը 24-րդ ծանոթագրությունում տրամադրել է տեղեկատվությունը ինչպես ընթացիկ, այնպես էլ համեմատական ժամանակաշրջանի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12-ում՝ «Շահութահարկ» չիրացված կորուստների գծով հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչումը

Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ ընկերությունը պետք է հաշվի առնի, թե արդյոք հարկային օրենսդրությունը սահմանափակում է հարկվող շահույթի աղբյուրները, որոնց նկատմամբ այն կարող է նվազեցումներ կատարել չիրացված կորուստներին վերաբերող նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները վերականգնելիս: Ավելին, փոփոխությունները տրամադրում են ուղեցույց, թե ինչպես ընկերությունը պետք է որոշի ապագա հարկվող շահույթը, և բացատրում այն հանգամանքները, երբ հարկվող շահույթը կարող է ներառել որոշ ակտիվների վերադարձը իրենց հաշվեկշռային արժեքից ավելի մեծ արժեքով: Փոփոխությունների կիրառումը չի ազդում Ընկերության ֆինանսական վիճակի և արդյունքների վրա, քանի որ Ընկերությունը չունի նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ կամ ակտիվներ, որոնք գտնվում են փոփոխությունների շրջանակում:

Իրական արժեքի չափում

Ընկերությունը ֆինանսական գործիքները չափում է իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ում:

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ, ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական, կամ դրա բացակայության դեպքում՝ ամենաբարենպաստ շուկայում կստացվեր շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ▶ այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում,
- ▶ կամ հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

Ընկերությունը պետք է մուտքի հնարավորություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործվեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար Էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից՝

- ▶ 1-ին մակարդակ - նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (չճշգրտվող),
- ▶ 2-րդ մակարդակ - գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից,
- ▶ 3-րդ մակարդակ - գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար Էական նշանակություն ունեցող հիերարխիայի առավելագույն ցածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում, Ընկերությունը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (ելնելով իրական արժեքի չափման համար Էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից) յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչում

Համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի դրույթների՝ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների, վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների: Ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը սահմանում է դրանց համապատասխան դասակարգումը և հետագայում կարող է վերադասակարգել դրանք ստորև ներկայացված դեպքերում:

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու իրացումներն արտացոլվում են մարման ամսաթվով, այսինքն՝ այն ամսաթվով, երբ ակտիվը առաքվում է Ընկերությանը կամ Ընկերության կողմից: Կանոնավոր կերպով գնմանը կամ իրացմանն են վերաբերում ֆինանսական ակտիվների այնպիսի գնումը կամ իրացումը, որը պահանջում է ակտիվի մատակարարում՝ շուկայում գործող կարգավորման միջոցով կամ գործարար սովորույթով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Որպես առևտրական նպատակներով պահվող դասակարգված ֆինանսական ակտիվները ներառվում են «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ»-ի դասում: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակով պահվող, եթե դրանք ձեռք են բերվել կարճ ժամանակահատվածում վաճառելու նպատակով: Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք հանդիսանում են արդյունավետ հեջավորման գործիքներ: Առևտրական նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներից եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով և հաստատուն մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները, որոնք Ընկերությունը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող: Ներդրումները, որոնք Ընկերությունը մտադրված է պահել անորոշ ժամկետով, չեն ներառվում տվյալ դասում: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների հետագա չափումը կատարվում է ամորտիզացված արժեքով: Օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, երբ ներդրումները արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը հաստատուն կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում: Դրանք նախատեսված չեն անհապաղ կամ մոտ ապագայում վաճառքի համար և չեն դասակարգվում որպես առևտրական նպատակով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր: Այդպիսի ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Օգուտներն ու վնասները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են, երբ վարկերն ու դեբիտորական պարտքերը ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք Ընկերության կողմից նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ որոնք դասակարգված չեն որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Սկզբնական ճանաչումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, ընդ որում՝ օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում

Եթե ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվը դասակարգված է որպես առևտրական նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվ, սակայն այն մոտ ժամանակաշրջանում վաճառելու մտադրություն չկա, ապա այն կարող է վերադասակարգվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասից հետևյալ դեպքերից մեկում՝

- ▶ այն ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վերոնշյալ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, եթե Ընկերությունը նպատակ և հնարավորություն ունի դրանք պահել մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը,
- ▶ այլ ֆինանսական ակտիվները կարող են վերադասակարգվել որպես վաճառքի համար մատչելի կամ մինչև մարումը պահվող ֆինանսական ակտիվներ հազվադեպ հանգամանքներում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվը վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը համապատասխանելու դեպքում կարող է վերադասակարգվել որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, եթե Ընկերությունը նպատակ և հնարավորություն ունի պահել դրանք մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը:

Ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են իրական արժեքով վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ: Ցանկացած շահույթ կամ վնաս, որը ճանաչվել է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, չի հակադարձվում: Վերադասակարգման ամսաթվով ճանաչված ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը դառնում է նրա նոր սկզբնական արժեք կամ ամորտիզացված արժեք:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են բանկերում պահվող դրամական միջոցները և կարճաժամկետ ավանդները, որոնք ունեն մինչև 90 օր մարման ժամկետ և ծանրաբեռնված չեն պայմանագրային պարտավորություններով:

Փոխառու միջոցներ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում Ընկերությունն ունի պարտավորություն փոխանցելու դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ, կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի հաստատուն գումարով դրամական միջոցների կամ այլ ֆինանսական ակտիվների՝ սեփական բաժնեմասային գործիքների հաստատուն քանակով փոխարինելը: Նման գործիքները իրենց մեջ ներառում են ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի միջոցները, հաճախորդների հաշիվները, այլ փոխառու միջոցները, թողարկված պարտատոմսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառու միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառման միջոցով: Պարտավորության ապաճանաչման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալությունից ստացված եկամտի ճանաչումը

Վարձակալության սկիզբը վարձակալության համաձայնագրի ամսաթվից և կողմերի՝ վարձակալության հիմնական դրույթների կատարման հանձնառության ստանձնման ամսաթվից ամենավաղն է: Այդ ամսաթվին՝

- ▶ վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

Վարձակալության ժամկետի մեկնարկն այն ամսաթիվն է, որից սկսած վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնապես ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումն է համապատասխան դեպքում):

Ֆինանսական վարձակալության ժամկետի մեկնարկի պահից Ընկերությունը ճանաչում է վարձակալությունում զուտ ներդրումների գումարը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ եկթադրվող տոկոսադրույքով գեղչված: Համախառն ներդրումների և դրանց ներկա արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է որպես ֆինանսական վարձակալությունից չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ֆինանսական գործիքների չափումը սկզբնական ճանաչման ժամանակ

Ֆինանսական գործիքները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են իրական արժեքով, որը ճշգրտվում է գործարքի հետ անմիջականորեն կապված միջնորդավճարների և ծախսումների գումարով այն գործիքների դեպքում, որոնք չեն վերագնահատվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույն ապացույցը գործարքի գինն է: Եթե Ընկերությունը գտնում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից՝

- ▶ և եթե այդ իրական արժեքը հիմնավորվում է շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշված գնով (այսինքն՝ 1-ին մակարդակի ելակետային տվյալներ), կամ հիմնված է գնահատման մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի շուկաների տվյալները, ապա Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերությունը ճանաչում է որպես օգուտ կամ վնաս,
- ▶ բոլոր այլ դեպքերում ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումը ճշգրտվում է, որպեսզի սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերությունը տեղափոխվի ապագա ժամանակաշրջաններ: Սկզբնական ճանաչումից հետո Ընկերությունը հետաձգված տարբերությունը ճանաչում է որպես օգուտ կամ վնաս միայն այն դեպքում, եթե ելակետային տվյալները դառնում են դիտարկելի կամ գործիքի ապաճանաչման դեպքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում

- ▶ բնականոն գործունեության ընթացքում
- ▶ պարտականությունների չկատարման դեպքում
- ▶ կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների, ներառյալ՝ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեքկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Շնկերությունն իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի (ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները) արժեքկում լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների գնահատում: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը (ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները) համարվում են արժեքկված միայն և միայն այն դեպքում, եթե կա արժեքկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել: Արժեքկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի/վարձակալի կամ վարկառուների/վարձակալների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված են ակտիվների արժեքկման հետ:

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների և հաճախորդներին տրված վարձակալությունների համար, Շնկերությունն ի սկզբանե գնահատում է արժեքկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ Էական ակտիվների համար, կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես Էական չեն համարվում: Եթե Շնկերությունը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեքկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, Էական է այն, թե՛ ոչ, այդ ակտիվը ներառվում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և դրանց արժեքկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեքկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեքկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների, ներառյալ՝ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկում (շարունակություն)

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը, որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Ընկերությունը դեռ չի կրել: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Տոկոսային եկամուտը շարունակում է հաշվեզրկել նվազեցված հաշվեկշռային արժեքով՝ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Վարձակալությունները, համապատասխան պահուստների հետ միասին, դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել Ընկերությանը: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում գնահատված արժեզրկման ծախսն ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ծախսն ավելացվում կամ նվազեցվում է՝ ճշգրտելով պահուստի գումարը: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

Սպասվելիք ապագա դրամական միջոցների հոսքերի բերված արժեքը գեղջվում է ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Եթե վարձակալությունը տրամադրված է լողացող տոկոսադրույքով, ապա արժեզրկումից վնասների չափման նպատակով գեղջման դրույքաչափը կլինի ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը: Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի բռնագանձման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ բռնագանձման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետայնության կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնք արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները: Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են Ընկերության կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ելթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Ընկերության կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վերանայված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Երբ Ընկերությունը չի բռնագանձում գրավը, այլ վերակազմավորում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այն կարող է երկարաձգել վճարման պայմանավորվածությունները և պայմանագրով սահմանել վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների նոր պայմաններ: Նման վերակազմավորման դեպքում կիրառվող հաշվապահական հաշվառումը հետևյալն է.

- ▶ Եթե ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժույթը փոխվել է, ապա ֆինանսական վարձակալությունը ապաճանաչվում է և նորն է ճանաչվում:
- ▶ Եթե ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերակազմավորումը պայմանավորված չէ վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, Ընկերությունը կիրառում է նույն մոտեցումը, որը կիրառում է վերը նկարագրված ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման դեպքում:
- ▶ Եթե ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերակազմավորումը պայմանավորված է վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով և վարձակալությունը վերակազմավորումից հետո արժեզրկվում է, Ընկերությունը դրամական միջոցների նոր հոսքերի՝ սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված ներկա արժեքի և մինչև վերակազմավորումը հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը ճանաչում է որպես արժեզրկման պահուստի գծով ծախս հաշվետու ժամանակաշրջանի համար: Եթե վարձակալությունը վերակազմավորումից հետո չի արժեզրկվում, Ընկերությունը վերահաշվարկում է արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Երբ պայմանները վերանայվում են, վարձակալությունը այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար ստուգում է վերանայված վարձակալությունները՝ համոզվելու համար, որ բոլոր չափանիշները պահպանվում են և ապագա վճարումների կատարումը հավանական է: Վարձակալությունը շարունակում ենթարկվել անհատական կամ խմբային արժեզրկման գնահատման՝ հաշվարկում կիրառելով վարձակալության սկզբնական կամ ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ Ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև,
- ▶ Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Ընկերությունը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը հաշվառվում է ակտիվում Ընկերության շարունակվող մասնակցության սահմաններում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Ընկերությունից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում (շարունակություն)

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Ընկերության մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրանում է:

Նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ (որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ երբ կատարվում է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն) հանգեցնում է հին պարտավորության ապաճանաչմանը և նոր պարտավորության ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Հարկում

Շահութահարկի գծով ընթացիկ ծախսը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվարկվում են ժամանակավոր տարբերությունների վրա՝ կիրառելով պարտավորությունների մեթոդը: Հետաձգված շահութահարկը հաշվարկվում է բոլոր ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվությունների համար ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող գուղվիլի կամ ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ, և որն առաջացման պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական, ո՛չ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկային այն դրույքներով, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակաշրջանում՝ հիմք ընդունելով այն հարկերի դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները արտացոլվում են սկզբնական արժեքով առանց ամենօրյա սպասարկման ծախսերի՝ հանած կուտակված մաշվածությունն ու արժեզրկումից կուտակված վնասները: Այդ գումարը ներառում է սարքավորման փոխարինման ժամանակ կատարված ծախսերը, եթե դրանք բավարարում են ճանաչման չափանիշներին:

Հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է արժեզրկման տեսանկյունից այն դեպքում, երբ առաջանում են դեպքերի կամ իրավիճակների այնպիսի փոփոխություններ, որոնք վկայում են, որ այդպիսի ակտիվների արժեքը, հնարավոր է, որ չի փոխհատուցվի:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)**

Ակտիվի մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն ժամանակ, երբ այն օգտագործման համար մատչելի է դառնում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ հետևյալ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետների ընթացքում՝

	<u>Տարի</u>
Շենքեր	20
Տնտեսական գույք	1-5
Համակարգչային տեխնիկա	1-5
Փոխադրամիջոցներ	3-5

Ակտիվի մնացորդային արժեքները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մաշվածության հաշվարկման մեթոդները վերանայվում և, եթե անհրաժեշտ է, փոփոխվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում:

Վերանորոգումների և արդիականացման հետ կապված ծախսումները ծախսագրվում են կատարման ժամանակ և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերի կազմում բացառությամբ, եթե դրանք որակավորվում են որպես կապիտալացվող:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերն ու լիցենզիաները:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով: Ձեռնարկատիրական միավորման արդյունքում ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կուտակված վնասները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում է արժեզրկման տեսանկյունից, երբ առկա են ոչ նյութական ակտիվի արժեզրկման հայտանիշեր: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են, նվազագույնը՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության բոլոր ոչ նյութական ակտիվներն ունեն անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Բաժնետիրական կապիտալ*Բաժնետիրական կապիտալ*

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը, որոնք դիսկրեցիոն շահաբաժինների իրավունք են տալիս, դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Բաժնետիրական կապիտալ (շարունակություն)

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված ռեսուրսների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Եկամուտները ճանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն Ընկերություն, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային և համանման եկամուտ ու ծախս

Բոլոր ֆինանսական գործիքների համար, որոնք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, տոկոսային եկամուտն ու ծախսը հաշվառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքով, որով զեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, որտեղ այն կիրառելի է, ճշգրտորեն բերվում են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքին: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Ընկերության կողմից վճարումների կամ մուտքերի գնահատման վերանայման դեպքում: Ծշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Արժեզրկման արդյունքում ֆինանսական ակտիվի կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքի նվազման դեպքում տոկոսային եկամուտները շարունակվում են ճանաչվել սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով նոր հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Հաճախորդներին մատուցվող տարբեր ծառայություններից Ընկերությունը ստանում է միջնորդավճարների գծով եկամուտ: Միջնորդավճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում գործարքի կատարման պահին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Ընկերության գործառնական ու հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթի՝ գործարքի օրվա միջին շուկայական փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտներ/(վնասներ)» արտարժույթի վերագնահատում» հոդվածում: Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են արտարժույթով արտահայտված սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է սկզբնական գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ «Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտներ/(վնասներ)» արտարժույթով կատարված գործարքի գծով՝ հոդվածում: 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 1 ԱՄՆ դոլարի համար 484.1 ՀՀ դրամ և 483.94 ՀՀ դրամ, 1 Եվրոյի համար 580.1 ՀՀ դրամ և 512.2 ՀՀ դրամ համապատասխանաբար:

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014 թ. հուլիսին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը, որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 ստանդարտին՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը»: Ստանդարտը ներկայացնում է դասակարգման, չափման, ինչպես նաև արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ:

ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Բացի հեջավորման հաշվառումից, հետադարձ կիրառումը պահանջվում է, սակայն համադրելի տեղեկատվության վերահաշվարկը պարտադիր չէ:

Ընկերությունը նախատեսում է կիրառել նոր ստանդարտը՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը հաշվետու տարվա սկզբի չբաշխված շահույթում և առանց համեմատական տեղեկատվությունը վերահաշվարկելու: Ընկերությունը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը գնահատելու գործընթացում, սակայն այդ ազդեցության որևէ ողջամիտ գնահատում դեռևս առկա չէ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

(ա) *Դասակարգում և չափում*

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում «բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման» չափանիշին (ԲՀԳՏԿ), սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Այս չափանիշի համաձայն՝ պարտքային գործիքները, որոնք չեն համապատասխանում «վարկավորման հիմնական պայմաններին», ինչպիսիք են պարունակվող փոխարկման օպցիոնով գործիքները կամ առանց ռեգրեսի իրավունքի վարկերը, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: ԲՀԳՏԿ չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների համար սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգումը որոշվում է բիզնես մոդելի հիման վրա, որի համաձայն այդ գործիքները կառավարվում են:

- ▶ գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու նպատակով, չափվում են ամորտիզացված արժեքով,
- ▶ գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու և վաճառքի նպատակով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով,
- ▶ այլ նպատակով պահվող գործիքները, ներառյալ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժնային ֆինանսական ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որոշում է կայացվել, առանց հետազայում վերանայելու իրավունքի, դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող: Իրական արժեքով այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից ողջ իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասն, բացառությամբ շահաբաժինների, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց շահույթում կամ վնասում հետագա վերադասակարգման:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը հիմնականում մնում են անփոփոխ ՉՀՄՍ 39-ի պահանջների համեմատ:

բ) *Արժեզրկում*

ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է Ընկերությունից ճանաչել պահուստ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվների, ինչպես նաև վարկային պարտավորվածությունների և երաշխիքների գծով ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) համար: Պահուստը որոշվում է ԱՎԿ-ի հիման վրա, որը կապված է հաջորդ 12 ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի նշանակալի աճ: Այդ դեպքում պահուստը հիմնված է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ԱՎԿ-ի վրա:

Եթե ֆինանսական ակտիվը համապատասխանում է գնված կամ ստեղծած արժեզրկված ֆինանսական ակտիվի սահմանմանը, ապա պահուստը հաշվարկվում է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ԱՎԿ-ի փոփոխության հիման վրա:

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՖՀՄՍ 15-ը հրապարակել է 2014 թ.-ի մայիսին և փոփոխվել 2016 թ.-ի ապրիլին: Այն կփոխարինի հասույթի ճանաչման ՖՀՄՍ-ների ներկայիս բոլոր պահանջներին: 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար պահանջվում է լիարժեք հետընթաց կիրառություն կամ փոփոխված հետընթաց կիրառություն: Ընկերությունը նախատեսում է ընդունել նոր ստանդարտը՝ փոփոխված հետընթաց կիրառման եղանակով՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը տարեսկզբի չբաշխված շահույթում 2018 թվականի հունվարի 1-ին, առանց վերահաշվարկելու համեմատական տեղեկատվությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 15-ը սահմանում է հինգ քայլերի մոդել՝ հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի հաշվառման համար: ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն հասույթը պետք է ճանաչվի փոխհատուցման գումարի չափով, որի նկատմամբ ընկերությունն ակնկալում է ստանալ իրավունք՝ հաճախորդին ապրանքներ և ծառայություններ փոխանցելու դիմաց: Սակայն, տոկոսային եկամուտները և միջնորդավճարները, որոնք ֆինանսական գործիքների և վարձակալության անբաժան մաս են կազմում, կշարունակեն գտնվել ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներից դուրս և կկարգավորվեն այլ կիրառելի ստանդարտներով (օր.՝ ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 16՝ «Վարձակալություն»): Արդյունքում նոր ստանդարտի ընդունումը ազդեցություն չի ունենա Ընկերության հասույթի մեծ մասի վրա:

Ընկերությունը ներկայումս չի ակնկալում Էական ազդեցություն ՖՀՄՍ 15-ի ընդունման գծով:

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16-ը թողարկվել է 2016 թ.-ի հունվարին և փոխարինում է ՀՀՄՍ 17-ին՝ «Վարձակալություն», ՖՀՄՍ 4-ին՝ «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ 15-ին՝ «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ 27-ին՝ «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը»: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է վարձակալության ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման սկզբունքները և պահանջում է վարձակալներին հաշվառել բոլոր վարձակալությունները հաշվեկշռային միասնական մոդելի հիման վրա՝ ՀՀՄՍ 17-ի ֆինանսական վարձակալության հաշվառման նման: Ստանդարտը ներառում է վարձակալության ճանաչման երկու բացառություն՝ ցածրարժեք ակտիվների վարձակալություններ և կարճաժամկետ վարձակալություններ (այսինքն, 12 ամիս կամ պակաս ժամկետով վարձակալություններ): Վարձակալության ժամկետի մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ վարձակալը պետք է ճանաչի պարտավորություն՝ վարձակալության վճարումները կատարելու համար (այսինքն, վարձակալության պարտավորություն) և ակտիվ, որը ներկայացնում է վարձակալության ժամկետի ընթացքում ակտիվի օգտագործման իրավունքը (այսինքն, ակտիվը՝ օգտագործման իրավունքի ձևով): Վարձակալները պետք է առանձին ճանաչեն վարձակալության պարտավորության գծով տոկոսները և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ամորտիզացիայի գծով ծախսերը:

Վարձակալներից նաև կպահանջվի վերագնահատել վարձակալության գծով պարտավորությունները որոշակի իրադարձությունների տեղի ունենալու դեպքում (օրինակ, վարձակալության ժամկետի փոփոխություն, ապագա վարձակալության վճարների փոփոխություն, որը պայմանավորված է այդ վճարումների որոշման համար օգտագործվող ինդեքսի կամ փոխարժեքի փոփոխությամբ): Դեպքերի մեծ մասում վարձակալը պետք է ճանաչի վարձակալության պարտավորության վերագնահատումը՝ որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ճշգրտում:

ՖՀՄՍ 16-ով վարձատուների կողմից հաշվառումը զգալիորեն չի փոխվել ներկայիս ՀՀՄՍ 17-ի համեմատ:

Վարձատուները կշարունակեն դասակարգել բոլոր վարձակալությունները՝ օգտագործելով ՀՀՄՍ 17-ի դասակարգման սկզբունքները, և առանձնացնել վարձակալության երկու տեսակ՝ գործառնական և ֆինանսական վարձակալություններ:

ՖՀՄՍ 16-ը նաև պահանջում է վարձակալներին և վարձատուներին բացահայտել ավելի շատ տեղեկատվություն, քան ՀՀՄՍ 17-ը:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է, բայց ոչ նախքան կազմակերպությունը կսկսի կիրառել ՖՀՄՍ 15-ը: Վարձակալը կարող է կիրառել ստանդարտը ամբողջական հետընթաց կամ փոփոխված հետընթաց մոտեցմամբ: Ստանդարտի անցումային դրույթները թույլ են տալիս որոշակի պարզեցումներ: ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա նշանակալի չի լինի:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 22՝ «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարված փոխհատուցում»

Մեկնաբանությունը հստակեցնում է, որ ոչ դրամային ակտիվի և ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ կանխավճարի ստացման կամ փոխանցման արդյունքում առաջացող համապատասխան ակտիվի, ծախսերի և եկամուտների (կամ դրանց մի մասի) սկզբնական ճանաչման համար օգտագործվող սխիթ փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ կազմակերպությունը սկզբնապես ճանաչում է կանխավճարված փոխհատուցումից առաջացող ոչ դրամային ակտիվը կամ ոչ դրամային պարտավորությունը: Մեկնաբանությունը ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար: Քանի որ Ընկերության ընթացիկ մոտեցումը համապատասխանում է մեկնաբանությանը, Ընկերությունը չի ակնկալում էական ազդեցություն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 23՝ «Անորոշություն շահութահարկի հաշվարկման կանոնների վերաբերյալ»

Մեկնաբանությունը վերաբերում է շահութահարկի հաշվառմանը, երբ հարկի հաշվարկը պարունակում է անորոշություն, որն ազդում է ՀՀՄՍ 12-ի կիրառման վրա: Մեկնաբանությունը չի կիրառվում ՀՀՄՍ 12-ի շրջանակից դուրս հարկերի կամ հավաքագրումների վրա, ինչպես նաև չի պարունակում կոնկրետ պահանջներ անորոշ հարկային մեկնաբանությունների հետ կապված տոկոսների և տույժերի վերաբերյալ:

Կազմակերպությունը պետք է որոշի, արդյոք յուրաքանչյուր անորոշ հարկային մեկնաբանություն պետք է դիտարկել առանձին թե մեկ կամ մի քանի այլ անորոշ հարկային մեկնաբանությունների հետ միասին: Պետք է կիրառել այն մոտեցումը, որն ավելի լավ է կանխատեսում անորոշության հստակեցման արդյունքը: Մեկնաբանությունը նաև վերաբերում է հարկային մարմինների կողմից կատարված հարկային մեկնաբանությունների դիտարկումներին վերաբերող ենթադրություններին, որոնք արվում են կազմակերպության կողմից, ինչպես նաև այն հանգամանքին, թե ինչպես է կազմակերպությունը դիտարկում փաստերի և հանգամանքների փոփոխությունները:

Մեկնաբանությունն ուժի մեջ է մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն գոյություն ունեն որոշակի անցումային պարզեցումներ: Ընկերությունը կսկսի կիրառել մեկնաբանությունը գործողության մեջ մտնելու օրվանից: Քանի որ Ընկերությունը գործում է բարդ հարկային միջավայրում, մեկնաբանության կիրառումը կարող է ազդել նրա ֆինանսական հաշվետվությունների և պահանջվող ծանոթագրությունների վրա: Բացի այդ, Ընկերությանը կարող է անհրաժեշտ լինել մշակել գործընթացներ և ընթացակարգեր տեղեկատվություն ստանալու համար, որն անհրաժեշտ է մեկնաբանությունը ժամանակին կիրառելու համար:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

Դատողություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ՀՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը պետք է կատարի դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի գծով ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Դատողություններ (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ում՝ «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ» և Ծանոթագրություն 21-ում՝ «Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը»:

Գնահատումների անորոշություն

Ընկերության կողմից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված գումարների վերաբերյալ ղեկավարությունը կատարել է հետևյալ առավել կարևոր գնահատումները և դատողությունները.

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Ընկերությունը գնահատում է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներն առնվազն յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում: Եթե ակնկալիքները տարբեր են նախորդ տարվա գնահատումներից, փոփոխությունները հաշվառվում են որպես հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ՝ համաձայն ՀՀՄՍ 8 «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ստանդարտի: Լյո գնահատումները կարող են Էական ազդեցություն ունենալ հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքների վրա:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստ

Ընկերությունը պարբերաբար կատարում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների՝ արժեզրկված լինելու վերլուծություն: Սեփական փորձից ելնելով՝ Ընկերությունը արժեզրկումից վնասները գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններն այն դեպքերում, երբ վարձակալող ֆինանսական դժվարություն է կրում և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Ընկերությունը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուի պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք վերագրվում են տվյալ Ընկերության ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերին: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և ֆինանսական վարձակալությունների խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Ընկերությունն օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող ֆինանսական վարձակալությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներառված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստը կազմում է 269,762 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 142,529 հազ. ՀՀ դրամ): Ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ում:

5. Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ

	<u>2017թ.</u>	<u>2016թ.</u>
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ		
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	746,219	3,388,390
Ընդամենը բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	746,219	3,388,390

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի մեկ գործընկեր (2016թ.՝ մեկ գործընկեր), որի մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 746,219 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 3,388,390 հազ. ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

	2017թ.	2016թ.
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	6,056,831	4,871,671
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	9,207,008	6,811,971
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	198,398	77,305
Նվազագույն վարձավճարներ	15,462,237	11,760,947
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	(361,241)	(248,450)
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	(1,880,482)	(1,427,379)
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	(66,007)	(34,014)
Հանած՝ չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	(2,307,730)	(1,709,843)
Չուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	13,154,507	10,051,104
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(269,762)	(142,529)
Չուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	12,884,745	9,908,575

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները ներառում են ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերի շրջանակներում ձեռքբերված, բայց ճանապարհին գտնվող սարքավորումներ՝ 58,256 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2016թ.՝ 213,603 հազ. ՀՀ դրամ):

	2017թ.	2016թ.
Ֆինանսական վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդների	11,365,794	8,952,298
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդների	1,788,713	1,098,806
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	13,154,507	10,051,104
Արժեզրկման գծով պահուստ	(269,762)	(142,529)
Չուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	12,884,745	9,908,575

Ստորև ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ ֆինանսական վարձակալության տեսակների.

	Վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին	Վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	Ընդամենը
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	138,977	3,552	142,529
Չուտ ծախս	196,454	3,806	200,260
Չուտ դուրսգրումներ	(71,639)	(1,388)	(73,027)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	263,792	5,970	269,762

Ստորև ներկայացված է 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ ֆինանսական վարձակալության տեսակների.

	Վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին	Վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	Ընդամենը
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	253,701	5,150	258,851
Չուտ հակադարձում	(63,035)	(878)	(63,913)
Չուտ դուրսգրումներ	(51,689)	(720)	(52,409)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	138,977	3,552	142,529

ա) Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի վարկային որակը

Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

բ) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները

(i) Ֆինանսական վարձակալություն իրավաբանական անձանց

Ֆինանսական վարձակալության արժեզրկումը գնահատելիս Ընկերությունը հիմնվում է վարձակալության գծով ստացվելիք արժեզրկված գումարների հետ կապված դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության, վնաս կրելու իր նախկին փորձի վերլուծության, արժեզրկման հայտանիշ չունեցող ֆինանսական վարձակալության պորտֆելների համար գործող ներկայիս տնտեսական պայմանների վրա: Իրավաբանական անձանց տրված ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- ▶ նախորդ տարիների տարեկան վնասի գործակիցը կազմում է 1% (2016թ.՝ 1%),
- ▶ սկզբնական գնահատված արժեքի նկատմամբ կիրառվում է 20%-ից 45% զեղչ՝ վարձակալված գույքի վաճառքի դեպքում,
- ▶ վարձակալված գույքի իրացումից մուտքերի ստացումը հետաձգվում է 12 ամսով:

(ii) Ֆինանսական վարձակալություն ֆիզիկական անձանց

Ֆինանսական վարձակալության արժեզրկումը գնահատելիս Ընկերությունը հիմնվում է վնաս կրելու իր նախկին փորձի վերլուծության վրա: Ֆիզիկական անձանց տրված ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունն առաջնորդվում է այն հիմնական ենթադրությամբ, որ նախորդ տարիների տարեկան վնասի գործակիցը կազմում է 1% (2016թ.՝ 1%):

գ) Գրավի և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծություն

(i) Ֆինանսական վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին

Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները ենթակա են անհատական գնահատման և արժեզրկման ստուգման: Կորպորատիվ հաճախորդի ընդհանուր վարկունակությունը նրան տրամադրված ֆինանսական վարձակալության վարկային որակի կարևոր հայտանիշ է համարվում: Սակայն գրավը կամ վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքները (վարձակալված գույքի նկատմամբ Ընկերության սեփականության իրավունքը) հանդիսանում են լրացուցիչ ապահովման միջոց:

Ո՛չ ժամկետանց, և ո՛չ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալության փոխհատուցվելիությունը զխափորապես կախված է փոխառուի վարկունակությունից, այլ ոչ թե վարձակալված գույքի արժեքից կամ գրավից, և Ընկերությունը անպայմանորեն չի վերագնահատում վարձակալված գույքը կամ գրավը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անհատապես արժեզրկված ֆինանսական վարձակալությունների գրավների իրական արժեքը կազմում է 125,099 հազ. ՀՀ դրամ (2016 թ.՝ 266,063 հազ. ՀՀ դրամ):

(ii) Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին

Մանրածախ հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալությունը հիմնականում ապահովված է տրանսպորտային միջոցներով: Վարձակալված գույքերի իրական արժեքը գնահատվել է ֆինանսական վարձակալության սկզբում և չի ճշգրտվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ հետագա փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

դ) Գրավադրված ակտիվներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,546,474 հազ. ՀՀ դրամ համախառն արժեքով ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները (2016թ.՝ 1,124,588 հազ. ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծան. 10):

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

ե) Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի տնտեսական և աշխարհագրական վերլուծություն

Կորպորատիվ հաճախորդներին ֆինանսական վարձակալությունները առավելագույն տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	2017թ.	2016թ.
Շինարարություն	2,551,306	1,243,779
Առևտուր	2,345,276	1,377,557
Ծառայությունների ոլորտ	2,106,261	1,442,667
Արտադրություն	1,332,508	1,482,468
Տրանսպորտ	943,590	889,247
Սննդի և խմիչքի արտադրություն	833,837	910,430
Գյուղատնտեսություն	739,184	629,199
ՀԷԿ-եր	374,097	554,905
Այլ	112,382	84,287
Հանքարդյունաբերություն	27,353	117,072
Ֆինանսական կազմակերպություններ	-	220,687
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	1,788,713	1,098,806
	13,154,507	10,051,104
Արժեզրկման գծով պահուստ	(269,762)	(142,529)
	12,884,745	9,908,575

զ) Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի մեկ փոխառու (2016թ.՝ երկու փոխառու), որի ֆինանսական վարձակալության գծով մնացորդը գերազանցում է կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդի համախառն արժեքը կազմում է 379,853 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 682,675 հազ. ՀՀ դրամ):

7. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Շենքեր	Համա- կարգչային տեխնիկա	Տնտեսա-կան գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	401,949	41,191	47,382	9,389	5,758	505,669
Ավելացում	-	2,052	2,970	15,900	-	20,922
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	401,949	43,243	50,352	25,289	5,758	526,591
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	90,741	20,741	40,233	9,066	288	161,069
Հաշվետու տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	20,097	1,132	5,336	1,841	-	28,406
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	110,838	21,873	45,569	10,907	288	189,475
Չուտ հաշվեկշռային արժեք						
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	291,111	21,370	4,783	14,382	5,470	337,116

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	Շենքեր	Համա- կարգչային տեխնիկա	Տնտեսական գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	401,949	20,288	44,712	8,390	5,758	481,097
Ավելացում	-	20,903	2,670	999	-	24,572
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	401,949	41,191	47,382	9,389	5,758	505,669
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	70,588	17,761	31,353	8,390	288	128,380
Հաշվետու տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	20,153	2,980	8,880	676	-	32,689
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,741	20,741	40,233	9,066	288	161,069
Չուտ հաշվեկշռային արժեք						
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	311,208	20,450	7,149	323	5,470	344,600

2017թ. ընթացքում հիմնական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված կապիտալացված փոխառության ծախսեր չեն եղել (2016թ. -ին նման ծախսեր չեն եղել):

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 78,780 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 33,779 հազ. ՀՀ դրամ):

8. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ.
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	750,183	650,416
Դեբիտորական պարտքեր	66,102	41,842
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	816,285	692,258
Լիզինգի ենթակա գնված գույք	200,000	-
Վերադարձված վարձակալած գույք	94,268	150,682
Հարկերի գծով կանխավճարներ	23	14,584
Այլ ակտիվներ	1,797	9,684
	1,112,373	867,208

2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում վերադարձված վարձակալած գույքի արժեզրկման գծով ճանաչված ծախսը կազմել է 57,391 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 27,007 հազ. ՀՀ դրամ):

9. Բանկերից ստացված վարկեր

	2017թ.	2016թ.
Բանկերից ստացված վարկեր	3,847,674	1,958,672

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի երկու բանկից ստացված միջոցներ (2016թ.՝ երկու բանկ), որոնց մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 3,847,674 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 1,958,672 հազ. ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Այլ փոխառություններ

	2017թ.	2016թ.
Գրավով չապահովված փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	4,743,107	7,531,226
Գրավով ապահովված փոխառություններ ՀՀ ԿԲ-ից	3,061,849	1,085,159
	7,804,956	8,616,385

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,546,474 հազ. ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները (2016թ.՝ 1,124,588 հազ. ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծան. 6):

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի չորս գործընկեր (2016թ.՝ չորս գործընկեր), որոնց հետ մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 7,804,956 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 8,616,385 հազ. ՀՀ դրամ):

Պարտադիր պայմանների բավարարում

Ընկերությունը փոխառության պայմանագրերի հետ կապված ստանձնել է որոշակի պարտադիր պայմաններ: 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը բավարարել է բոլոր պարտադիր պայմաններին:

11. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից.

	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	(98,975)	(89,216)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	(9,862)	-
Հետաձգված հարկային ծախս/(փոխհատուցում)՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	33,028	(11,708)
	(75,809)	(100,924)

Շահութահարկի գծով փոխհատուցում

Ընկերությունների համար (ներառյալ վարկային կազմակերպությունները) կիրառվող շահութահարկի դրույքաչափը 2017 և 2016թթ.-ին կազմել է 20%:

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի հիման վրա շահութահարկի գծով ծախսի համաձայնեցումը իրականի հետ հետևյալն է.

	2017թ.	2016թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	249,608	400,196
Շահութահարկի գծով ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով (20%)	(49,922)	(80,039)
Չվազեցվող ծախսեր	(16,025)	(20,885)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	(9,862)	-
	(75,809)	(100,924)

ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հարկում (շարունակություն)

Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	Մնացորդը 2016թ.		Մնացորդը 2016թ.		Մնացորդը 2017թ.	
	հունվարի 1-ի դրությամբ	ճահույթում կամ վնասում ճանաչված	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ճահույթում կամ վնասում ճանաչված	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	5,055	(12,198)	(7,143)	3,782	(3,361)	
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(45,342)	(7,956)	(53,298)	32,959	(20,339)	
Այլ փոխառություններ	(5,276)	10,138	4,862	684	5,546	
Այլ պարտավորություններ	1,692	(1,692)	-	(4,397)	(4,397)	
	(43,871)	(11,708)	(55,579)	33,028	(22,551)	

12. Այլ պարտավորություններ

	2017թ.	2016թ.
Կանխավճարներ վարձակալներից	458,538	461,521
Կրեդիտորական պարտքեր	158,700	26,584
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	617,238	488,105
Ճահույթահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	43,667	44,166
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	11,148	4,975
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	54,815	49,141
	672,053	537,246

13. Կապիտալ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 200 սովորական բաժնետոմսերից (2016թ.՝ 200 սովորական բաժնետոմսեր), որոնցից յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 5,876,076 ՀՀ դրամ: Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժիններ և քվեարկել Ընկերության ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Ընկերության առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: 2017թ. Ընթացքում Ընկերության կողմից շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել (2016թ.՝ շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել):

14. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործարար միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Գործարար միջավայր (շարունակություն)

2017թ.-ին Հայաստանում ՀՆԱ-ի աճը դրական էր: Երկիրն արձանագրել է առևտրային հաշվեկշռի զգալի բարելավում՝ տարվա կտրվածքով արտահանումն աճել է 41%-ով (2016թ.-ին՝ 20%-ով), աճել են նաև ներմուծման ծավալները: Արդյունքում բարելավվել է նաև երկրի ընթացիկ հաշվեկշիռը: Եվրասիական Տնտեսական Միությունում կայունացումը (հատկապես տարվա երկրորդ կիսամյակում), ակնհայտորեն, բարենպաստ ազդեցություն է ունեցել առևտրի ծավալների և դրամական փոխանցումների ներհոսքի վրա:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ձեռնարկում է համապատասխան միջոցներ ներկայիս իրավիճակում Ընկերության գործունեության կայունությունը ապահովելու համար:

Իրավական միջավայր

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարության գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա: Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Ընկերության դեմ որևիցե փաստացի, սպասվող կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

Հարկային միջավայր

ՀՀ հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ են հաճախակի փոփոխությունները օրենսդրությունում, պաշտոնական հայտարարություններում և դատական որոշումներում, որոնք հաճախ ոչ հստակ և հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տուկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրությունը խախտելու դեպքում, լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ, տույժեր և տուգանքներ չեն կարող կիրառվել հարկային մարմինների կողմից, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի էական են, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ հիմնված ՀՀ հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների իր մեկնաբանությունների վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել, եթե սովյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Ընկերությունն ունի վարձակալված գույքը վարձակալին փոխանցելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածությունները հանդես են գալիս կնքված վարձակալության պայմանագրերի տեսքով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարները: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են:

	2017թ.	2016թ.
Տրամադրվելիք ֆինանսական վարձակալություն – պայմանագրային գումար	1,111,287	1,072,849

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)**Ապահովագրություն**

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ իր գրասենյակի և սարքավորումների վնասներից, գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած կամ նրա գործունեությանը վերաբերող պատահարներից: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

15. Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2017թ.	2016թ.
Տոկոսային եկամուտ		
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,118,319	1,015,573
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	97,664	159,500
Այլ տոկոսային եկամուտ	71,866	28,664
	1,287,849	1,203,737
Տոկոսային ծախս		
Այլ փոխառություններ	(479,020)	(484,847)
Բանկերից ստացված վարկեր	(155,546)	(86,343)
	(634,566)	(571,190)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	653,283	632,547

16. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

	2017թ.	2016թ.
Մատակարարներից և հաճախորդներից ստացված միջնորդավճարներ	177,594	98,397
Ապահովագրական գործակալությունից ստացված միջնորդավճարներ	73,445	47,117
	251,039	145,514

17. Այլ գործառնական եկամուտ

	2017թ.	2016թ.
Հաշվեգրված տույժեր և տուգանքներ	41,413	24,749
Գործարքների գծով ծախսերի փոխհատուցում	-	41,616
Այլ եկամուտ	6,550	5,746
	47,963	72,111

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2017թ.	2016թ.
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(28,406)	(32,689)
Գովազդ և մարքեթինգ	(3,071)	(16,658)
Հիմնական միջոցների նորոգում և տեխնիկական սպասարկում	(11,170)	(10,825)
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գծով վճարներ	(10,123)	(8,703)
Ներկայացուցչական ծախսեր	(7,938)	(4,769)
Գործուղման ծախսեր	(3,555)	(5,206)
Մասնագիտական ծառայություններ	(4,500)	(5,000)
Այլ	(8,385)	(6,971)
	(77,148)	(90,821)

19. Այլ գործառնական ծախսեր

	2017թ.	2016թ.
Այլ ակտիվների օտարումից կորուստ	(67,441)	(28,829)
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	(29,649)	(103,817)
Տույժեր և տուգանքներ	(3,966)	(104)
Այլ	(10,774)	(7,450)
	(111,830)	(140,200)

20. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Ռիսկերի կառավարումը բնորոշ է Ընկերության գործունեությանը և կառավարվում է մշտական հայտնաբերման, չափման և մոնիթորինգի գործընթացների միջոցով, որոնք ենթակա են ռիսկերի սահմանաչափերին և մշտական վերահսկողության: Ռիսկերի կառավարման գործընթացն ունի որոշիչ նշանակություն Ընկերության եկամտաբերության հաստատուն մակարդակի պահպանման հարցում, և Ընկերության յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակում ի հայտ եկող ռիսկերի համար: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթակա է Ընկերությունը, վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերն են: Վերջինս իր հերթին բաժանվում է արտարժույթային և տոկոսադրույքի ռիսկերի: Ընկերությունը ենթակա է նաև գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը չի ներառում այնպիսի բիզնես ռիսկեր, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրում, տեխնոլոգիաներում և տնտեսության ճյուղերում փոփոխությունները: Դրանք վերահսկվում են Ընկերության ռազմավարական պլանավորման գործընթացի միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի հայտնաբերման և վերահսկման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Տնօրենների խորհուրդը, սակայն առկա են առանձին անկախ մարմիններ, որոնք պատասխանատու են ռիսկերի կառավարման և մոնիթորինգի համար:

Տնօրենների խորհուրդը

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ընդհանուր ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և սկզբունքների հաստատման համար:

Վարչությունը

Վարչությունը պատասխանատու է Ընկերությունում ռիսկերի ընդհանուր գործընթացի վերահսկման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը ընդհանուր առումով պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և դրա իրականացման սկզբունքների, շրջանակների, քաղաքականությունների և սահմանաչափերի մշակման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի հիմնարար խնդիրների համար և կառավարում ու վերահսկում է ռիսկերի հետ կապված համապատասխան որոշումները:

Ռիսկերի դիտարկումը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Ընկերության կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Ընկերության գործարար ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև այն ռիսկի մակարդակը, որը Ընկերությունը պատրաստ է ընդունել՝ լրացուցիչ շեշտադրելով տնտեսության ընտրված ոլորտները: Բացի այդ, Ընկերությունը դիտարկում և գնահատում է ընդհանուր ռիսկին ենթարկվելու առավելագույն մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեությունների գծով:

Ընկերության բոլոր մակարդակների համար հատուկ հարմարեցված ռիսկերի հաշվետվություններ են պատրաստվում և ներկայացվում, որպեսզի բոլոր բիզնես ստորաբաժանումները ապահովված լինեն լիարժեք, անհրաժեշտ և արդի տեղեկատվությամբ:

Ռիսկերի գերկենտրոնացում

Ռիսկի համակենտրոնացումը ի հայտ է գալիս այն դեպքերում, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են համանման գործունեություն, կամ երբ գործունեությունը վարում են մեկ աշխարհագրական տարածաշրջանում, կամ երբ գտնվում են համանման տնտեսական գործոնների ազդեցության ներքո, որոնց հետևանքով իրենց պարտավորությունների կատարումը նմանապես է արձագանքում տնտեսական, քաղաքական և այլ պայմանների փոփոխությանը: Ռիսկի համակենտրոնացումները արտացոլում են Ընկերության գործունեության արդյունքների համեմատական զգայունությունն այն պայմանների նկատմամբ, որոնք ազդում են որոշակի ոլորտի կամ աշխարհագրական տարածաշրջանի վրա:

Ռիսկի գերկենտրոնացումից խուսափելու նպատակով Ընկերության քաղաքականությունը և ընթացակարգերը ներառում են յուրաքանչյուր սկզբունքներ, որոնք ուղղված են առավելագույն կերպով բազմազանեցված պորտֆել ապահովելուն: Իրականացվում է սահմանված համակենտրոնացման կառավարում:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Ընկերությունը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Ընկերությունը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Ընկերությունը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը: Գործընկերների սահմանաչափերը հաստատված են վարկային ռիսկերի դասակարգման համակարգի միջոցով, որը յուրաքանչյուր գործընկերոջ համար սահմանում է ռիսկի վարկանիշ: Ռիսկերի վարկանիշները ենթակա են պարբերաբար վերանայման: Վարկերի որակի ստուգման գործընթացը Ընկերությանը թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնց նկատմամբ այն զգայուն է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

Ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության տարրերի վրա, ներառյալ ածանցյալ գործիքները, գտման և գրավի պայմանագրերի միջոցներով ռիսկը մեղմացնելու ազդեցությունից առաջ, ներկայացվում է հաշվեկշռային արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական գործիքների դեպքում, հաշվեկշռային արժեքը արտահայտում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ ռիսկի առավելագույն չափը, որը կարող է առաջանալ արժեքի փոփոխությունից: Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր մակարդակի վարկային ռիսկի առավելագույն չափի վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացվում է առանձին ծանոթագրություններում:

Ընկերությունը ղեկավարում է ֆինանսական ակտիվների վարկային ռիսկը ներքին վարկանիշերի միջոցով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ տեղ գտած վարկերի հետ կապված հոդվածների բաշխումն ըստ դասերի՝ Ընկերությունում ընդունված ներքին վարկանիշերին համապատասխան:

2017թ. դեկտեմբերի 31	Ծան.	Ոչ ժամկետանց	Ժամկետանց,	Անհատապես	Ընդամենը
		և ոչ արժեզրկված	բայց ոչ արժեզրկված		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, բացառությամբ կանխիկ դրամների		934,209	-	-	934,209
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	5	746,219	-	-	746,219
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6				
- Ֆիզիկական անձիք		1,773,053	9,690	-	1,782,743
- Իրավաբանական անձիք		10,903,271	109,951	88,780	11,102,002
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	8	816,285	-	-	816,285

2016թ. դեկտեմբերի 31	Ծան.	Ոչ ժամկետանց	Ժամկետանց,	Անհատապես	Ընդամենը
		և ոչ արժեզրկված	բայց ոչ արժեզրկված		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, բացառությամբ կանխիկ դրամների		183,310	-	-	183,310
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	5	3,388,390	-	-	3,388,390
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	6				
- Ֆիզիկական անձիք		1,085,936	9,318	-	1,095,254
- Իրավաբանական անձիք		8,560,067	71,622	181,632	8,813,321
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	8	692,258	-	-	692,258

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ժամկետանց վարձակալություններն ընդգրկում են այն վարձակալությունները, որոնք ժամկետանց են ընդամենը մի քանի օր: Ստորև ներկայացված է վարձակալությունների վերլուծությունը՝ ըստ ժամկետների.

2017թ. դեկտեմբերի 31	Ոչ ժամկետանց	1-30 օր	31-90 օր	91-180 օր	181-270 օր	271 օրից ավել	Ընդամենը
Համախառն ֆինանսական վարձակալություններ մանրաձախ հաճախորդներին	1,778,992	9,355	366	-	-	-	1,788,713
Արժեզրկման գծով պահուստ	(5,939)	(28)	(3)	-	-	-	(5,970)
Հաշվեկշռային արժեք	1,773,053	9,327	363	-	-	-	1,782,743
Համախառն ֆինանսական վարձակալություններ կորպորատիվ հաճախորդներին	10,990,887	8,973	86,735	15,152	-	264,047	11,365,794
Արժեզրկման գծով պահուստ	(87,616)	(74)	(711)	(124)	-	(175,267)	(263,792)
Հաշվեկշռային արժեք	10,903,271	8,899	86,024	15,028	-	88,780	11,102,002

2016թ. դեկտեմբերի 31	Ոչ ժամկետանց	1-30 օր	31-90 օր	91-180 օր	181-270 օր	271 օրից ավել	Ընդամենը
Համախառն ֆինանսական վարձակալություններ մանրաձախ հաճախորդներին	1,089,457	9,349	-	-	-	-	1,098,806
Արժեզրկման գծով պահուստ	(3,521)	(31)	-	-	-	-	(3,552)
Հաշվեկշռային արժեք	1,085,936	9,318	-	-	-	-	1,095,254
Համախառն ֆինանսական վարձակալություններ կորպորատիվ հաճախորդներին	8,643,925	11,849	3,617	2,597	54,279	236,031	8,952,298
Արժեզրկման գծով պահուստ	(83,858)	(118)	(36)	(26)	(540)	(54,399)	(138,977)
Հաշվեկշռային արժեք	8,560,067	11,731	3,581	2,571	53,739	181,632	8,813,321

Հաճախորդներին տրված վարձակալությունների արժեզրկման գծով պահուստի վերաբերյալ ավելի մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ում:

Արժեզրկման գնահատում

Վարձակալությունների արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են՝ արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Ընկերությունն արժեզրկման գնահատումն իրականացնում է երկու պահուստների մակարդակով՝ անհատական և խմբային հիմունքներով գնահատվող պահուստներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Ընկերությունն անհատապես սահմանում է յուրաքանչյուր անհատապես էական վարձակալության պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարոյությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սնանկացման պարագայում կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման միջոցի իրացման արժեքը, ինչպես նաև դրամական միջոցների ակնկալվող ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարձակալությունների, ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշեր չունեցող վարձակալությունների գծով արժեզրկման պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր պորտֆել թեստավորվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պորտֆելի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշերի բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պորտֆելի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի, որ այն պահանջում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծում, ինչպես նաև ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը:

Վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Վարկային ռիսկի նկատմամբ հնարավոր զգայունությունը նվազեցնելու նպատակով ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցման ազդեցությունը նշանակալի չէ:

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Ընկերությունը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ընկերությունը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է բաժնետերերից, բանկերից և այլ վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միևնույն մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միևնույն մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա.

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ցպահանջ և միևնույն				Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
	1 ամիս	1-ից 3 ամիս	4-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի		
Պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	-	300,795	1,632,061	2,088,490	-	4,021,346
Այլ փոխառություններ	1,076,996	220,149	2,471,548	4,713,096	202,514	8,684,303
Այլ պարտավորություններ	-	617,238	-	-	-	617,238
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	1,076,996	1,138,182	4,103,609	6,801,586	202,514	13,322,887
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ցպահանջ և միևնույն				Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
	1 ամիս	1-ից 3 ամիս	4-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի		
Պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	25,594	51,187	161,209	1,934,471	-	2,172,461
Այլ փոխառություններ	465,290	930,579	4,578,219	3,056,061	2,579	9,032,728
Այլ պարտավորություններ	-	488,105	-	-	-	488,105
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	490,884	1,469,871	4,739,428	4,990,532	2,579	11,693,294

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է՝ շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա ընդունելի սահմաններում պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Ընկերության ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս Ընկերության ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքի հնարավոր հավանական փոփոխությունների նկատմամբ, բոլոր այլ փոփոխական մեծությունները հաստատուն լինելու դեպքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունը մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա, որը հաշվարկվել է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ:

Տեսակը	Բազիսային կետերի ավելացում 2017 թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2017 թ.
Լիբոր	70	17,542
Եվրոլիբոր	25	2,014

Տեսակը	Բազիսային կետերի նվազում 2017թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2017թ.
Լիբոր	(8)	(1,917)
Եվրոլիբոր	(1)	(81)

Տեսակը	Բազիսային կետերի ավելացում 2016 թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2016 թ.
Լիբոր	60	19,973
Եվրոլիբոր	12	1,488

Տեսակը	Բազիսային կետերի նվազում 2016թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2016թ.
Լիբոր	(8)	(2,663)
Եվրոլիբոր	(8)	(992)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարության խորհուրդը սահմանել է արտարժույթային դիրքերի սահմանաչափեր՝ հիմնվելով ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ընկերությունն ունի եվրոյով, ԱՄՆ դոլարով և ռուսական ռուբլով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի եական արժույթային դիրքեր դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա, երբ այլ փոփոխական արժեքները հաստատուն են (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Կապիտալի վրա ազդեցությունը չի տարբերվում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա ազդեցությունից: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա	Արտարժույթի փոփոխություն	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա
	% 2017թ.	2017թ.	% 2016թ.	2016թ.
ԱՄՆ դոլար	3.5%	8,054	6%	5,801
ԱՄՆ դոլար	-3.5%	(8,054)	-6%	(5,801)
Եվրո	13.7%	(7,368)	11%	185
Եվրո	-6.3%	3,388	-11%	(185)
Ռուսական ռուբլի	20.0%	11	21%	1,773
Ռուսական ռուբլի	-20.0%	(11)	-18%	(1,477)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ բերել ֆինանսական վնասներ: Ընկերությունը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան ռեակցիայի միջոցով Ընկերությունը կարող է կառավարել նման ռիսկերը: Ներքին վերահսկողության համակարգը նախատեսում է պարտավորությունների արդյունավետ բաժանման, մուտքի թույլատվության, համադրման և հաստատման ընթացակարգեր, աշխատակազմի ուսուցում և գնահատում՝ այդ թվում ներքին աուդիտի միջոցով:

21. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթացներ

Իրական արժեքի չափման համար Ընկերությունը սահմանում է քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

Նշանակալի ակտիվների գնահատման համար ներգրավվում են արտաքին գնահատողներ: Արտաքին գնահատողների ընտրությունը կատարվում է հիմնվելով այնպիսի չափանիշների վրա, ինչպիսիք են՝ շուկայի մասին տեղեկացվածությունը, վարկանիշը, անկախությունը և մասնագիտական ստանդարտների պահպանումը: Ընկերության արտաքին գնահատողների հետ խորհրդակցելուց հետո Ակտիվների կառավարման բաժինը որոշում է, թե ինչ գնահատման մեթոդներ և միջոցներ օգտագործել յուրաքանչյուր դեպքի համար:

Ստորև ներկայացված է Ընկերության այն ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային և իրական արժեքների համեմատությունը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն ներկայացվում իրական արժեքով: Աղյուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

(հազար ՀՀ դրամ)

21. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման նպատակով Ընկերությունն առանձնացրել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիմնվելով ակտիվների և պարտավորությունների բնույթի, առանձնահատկությունների, ռիսկերի, ինչպես նաև իրական արժեքի հիերարխիայի վրա:

	<i>Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով</i>		
	<i>Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)</i>	<i>Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)</i>	<i>Ընդամենը</i>
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	934,209	–	934,209
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	–	746,219	746,219
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	–	12,884,745	12,884,745
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է			
Բանկերից ստացված վարկեր	–	3,847,664	3,847,664
Այլ փոխառություններ	–	7,821,601	7,821,601

	<i>Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով</i>		
	<i>Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)</i>	<i>Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)</i>	<i>Ընդամենը</i>
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	183,310	–	183,310
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	–	3,388,390	3,388,390
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	–	9,908,575	9,908,575
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է			
Բանկերից ստացված վարկեր	–	1,959,456	1,959,456
Այլ փոխառություններ	–	8,627,879	8,627,879

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Իրական արժեքի գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

(հազար ՀՀ դրամ)

21. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

	Հաշվեկշռա- յին արժեք 2017թ.	Իրական արժեք 2017թ.	Չճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2017թ.	Հաշվեկշռա- յին արժեք 2016թ.	Իրական արժեք 2016թ.	Չճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2016թ.
Ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	934,209	934,209	-	183,310	183,310	-
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	746,219	746,219	-	3,388,390	3,388,390	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	12,884,745	12,884,745	-	9,908,575	9,908,575	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	3,847,674	3,847,664	(10)	1,958,672	1,959,456	784
Այլ փոխառություններ	7,804,956	7,821,601	16,645	8,616,385	8,627,879	11,494
Ընդամենը չճանաչված՝ իրական արժեքում փոփոխություններ			16,635			12,278

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելիս ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ ենթադրություններով՝

- ▶ 9%-15% զեղչման դրույքները կիրառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների զեղչման դրույքները գնահատելիս Ընկերությունը համարել է, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների շուկան առանձնանում է Հայաստանում գործող այլ առևտրային վարկավորման գործառնությունների շուկայից՝ պայմանավորված նշված վարկավորման տեսակի համար գործող այլ պայմաններով, նպատակներով և ռիսկերին ենթարկվածությամբ:
- ▶ 3%-15% զեղչման դրույքները կիրառվում են բանկերում տեղաբաշխված միջոցների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:
- ▶ 6%-8% զեղչման դրույքները կիրառվում են այլ փոխառությունների գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության պայմանագրային չգեղջկած պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

	2017թ.			2016թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	934,209	-	934,209	183,310	-	183,310
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	746,219	-	746,219	3,388,390	-	3,388,390
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	5,578,790	7,305,955	12,884,745	4,564,182	5,344,393	9,908,575
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	337,116	337,116	-	344,600	344,600
Այլ ակտիվներ	1,112,373	-	1,112,373	867,208	-	867,208
Ընդամենը ակտիվներ	8,371,591	7,643,071	16,014,662	9,003,090	5,688,993	14,692,083
Պարտավորություններ						
Բանկերից ստացված վարկեր	1,826,052	2,021,622	3,847,674	237,168	1,721,504	1,958,672
Այլ փոխառություններ	3,455,445	4,349,511	7,804,956	5,958,869	2,657,516	8,616,385
Ընթացիկ պարտավորություններ						
շահութահարկի գծով	24,023	-	24,023	54,595	-	54,595
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	22,551	22,551	-	55,579	55,579
Այլ պարտավորություններ	672,053	-	672,053	537,246	-	537,246
Ընդամենը պարտավորություններ	5,977,573	6,393,684	12,371,257	6,787,878	4,434,599	11,222,477

23. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Կողմերի կապակցված լինելը որոշելիս հաշվի է առնվում կողմերի փոխհարաբերությունների բովանդակությունը, այլ ոչ միայն դրանց իրավական ձևը:

Կապակցված կողմերը կարող են այնպիսի գործարքների մեջ մտնել, որոնք չէին իրականացվի ոչ կապակցված կողմերի միջև, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի գործարքների գներից և պայմաններից:

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Գործարքներ կազմակերպությունների հետ

Ընկերության անմիջական մայր կազմակերպություն է հանդիսանում «ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում «ԱԿԲԱ Ֆեդերացիա» ՓԲԸ-ն:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնությունների գծով մնացորդները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	2017թ.	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2016թ.	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	517,966	-	183,310	-
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	746,219	4%	3,388,390	4%
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	-	183,310	10%
Պարտավորություններ				
Բանկերից ստացված վարկեր	2,761,847	5%	986,243	6%

Ստորև ներկայացված են կապակցված կողմերի հետ գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը.

	2017թ.	2016թ.
Տոկոսային եկամուտ	76,748	159,500
Տոկոսային ծախս	81,157	57,820
Միջնորդավճարների գծով ծախս	36,343	16,843

Դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների համար անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր փոխհատուցումները հետևյալն են.

	2017թ.	2016թ.
Կարճաժամկետ փոխհատուցումներ աշխատակազմին	84,279	74,259

24. Ֆինանսավորման գործունեությունից բխող պարտավորությունների փոփոխություններ

	Ծան.	Բանկերից ստացված վարկեր	Այլ փոխառություններ	Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսավորման գործունեությունից
Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		985,849	8,233,961	9,219,810
Թողարկումներ		957,768	1,673,550	2,631,318
Մարումներ		-	(1,256,614)	(1,256,614)
Փոխարժեքային տարբերություններ		7,390	(37,685)	(30,295)
Ոչ կանխիկ գործարքներ		(4,473)	3,923	(550)
Այլ		12,138	(750)	11,388
Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9, 10	1,958,672	8,616,385	10,575,057
Թողարկումներ		3,309,035	4,117,336	7,426,371
Մարումներ		(1,493,718)	(5,098,729)	(6,592,447)
Փոխարժեքային տարբերություններ		61,552	136,670	198,222
Ոչ կանխիկ գործարքներ		173	840	1,013
Այլ		11,960	32,454	44,414
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9, 10	3,847,674	7,804,956	11,652,630

(հազար ՀՀ դրամ)

24. Ֆինանսավորման գործունեությունից բխող պարտավորությունների փոփոխություններ (շարունակություն)

«Այլ» տողը ներառում է այլ փոխառու միջոցների և բանկերից ստացված վարկերի դիմաց կուտակված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսների ազդեցությունը: Ընկերությունը դասակարգում է վճարված տոկոսագումարները որպես գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր:

25. Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով:

Նախորդ տարվա ընթացքում Ընկերությունը լիովին բավարարել է կապիտալի նկատմամբ կիրառվող բոլոր արտաքին պահանջներին:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Ընկերությունն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Ընկերության կապիտալի նկատմամբ պահանջները:

Ընկերությունը որպես կապիտալ է ճանաչում այն հոդվածները, որոնք կարգավորման համաձայն սահմանվում են որպես կապիտալ վարկային կազմակերպությունների համար: ՀՀ ԿԲ-ի՝ կապիտալի նկատմամբ ներկայիս պահանջների համաձայն, վարկային կազմակերպությունները, որոնք իրականացնում են կանխիկ արտարժույթային գործառնություններ՝ բացառությամբ այն գործառնությունների, որոնք կապված են վարկերի մարումների ընդունման հետ, պետք է ապահովեն 200,000 հազ. ՀՀ դրամի չափով նվազագույն ընդհանուր կապիտալ: 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը բավարարում է նվազագույն ընդհանուր կապիտալի պահանջներին:

ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ

ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն, վարկային կազմակերպությունները, որոնք իրականացնում են կանխիկ արտարժույթային գործառնություններ՝ բացառությամբ այն գործառնությունների, որոնք կապված են վարկերի մարումների ընդունման հետ, պետք է ապահովեն կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների նվազագույնը 10% հարաբերակցություն: 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը հետևյալն է.

	2017թ.	2016թ.
	Աուդիտ չանցած	Աուդիտ չանցած
Բաժնետիրական կապիտալ	1,175,215	1,175,215
Չբաշխված շահույթ	2,468,190	2,294,391
ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների ճշգրտումներ	(183,263)	(295,878)
Ընդամենը կապիտալ	3,460,142	3,173,728
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	19,237,448	16,355,156
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	17.99%	19.41%

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ (շարունակություն)

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի՝ առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Կապիտալի կառավարման նկատմամբ Շնկերության կողմից կիրառվող մոտեցումը տարվա ընթացքում չի փոխվել: